

GORENJEC

Političen in gospodarski list.

Štane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K. po pošti za celo leto 4 K. za pol leta 2 K. za Nemčijo 4 marke, za Ameriko 2 dolarja. Posamezne številke do 10 vin. Na naročbe brez napočitve se ne vrača. — Uredništvo in upravnništvo je v hiši štev. 17. — Izdajatelj: Tiskovno društvo v Kranju. — Odgovorni urednik: Ciril Mohor. — Rokopisi naj se ne pošiljajo prepozno.

Izhaja vsako soboto
ob enajstih dopoldne

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserir se plačujejo naprej. Za matična oznanila se plačuje za petkrat 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravnništvo naj se blagovoljno pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, šploh vse upravnje zadeve, uredništvu pa dopis in novice. — Dopis naj se izvlijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Socijalni demokratje in delavstvo.

Socijalistično časopisje, tudi slovensko, v prvi vrsti dnevnik „Zarja“, ima vedno polna usta o ljubezni do delavstva. Toda ta ljubezen obstoja seveda samo na papirju. V dejanju so pa rdeči voditelji vse prej, nego resnični prijatelji delavstva. To so že opetovano dokazali. Svoje delavce ljubijo le v toliko, da jim ti donajajo denarne prispevke in polnijo bisago, ki ne pozna dna. Po rdečih časopisih se nahajajo vedno le prošnje za denar, sedaj za strankino blagajno, sedaj zopet za volitve ali za časopisje itd. Ubogi delavec naj pa znaša, da bodo razni kričarji mogli „nobel“ živeti, graditi si vile in posedati po kavarnah pri čašah črne kave.

Kako rdečkarji delavstvo v resnici ljubijo, so pokazali pri zadnjih volitvah za državni zbor na Nemškem. S pomočjo liberalcev in svobodomiselncev se je posrečilo socijalni demokraciji, spraviti v zbornico izredno veliko število poslancev, namreč 110. In glej, slovensko delavstvo, ki vernejš prekanjenim socijalistom! Med temi 110 poslanci nima socijalistična stranka niti enega delavca, izmed 110 mož so samo štiri rokodelci. Ima pa 5 tovarnarjev za smodke tri trgovce, drugi so pa večinoma uradniki, advokati in mastno plačani tajniki raznih rdečkarjskih društev. Katoliški centum, ki šteje 93 poslancev, ima zastopnike vseh stanov, tudi delavce, v svoji sredi.

Tudi med avstrijskimi socijalističnimi državnimi poslanci, katerih je nad 80, ne najdete nobenega delavca, dočim ga ima S. L. S. med svojimi desetimi možmi, namreč poslanca Gostinčarja.

Taka je ljubezen rdečkarjev do delavstva. Pametno delavstvo bo vedelo ceniti razne izjave in dopise rdečih časnikarjev o njihovi preveliki naklonjenosti do delavstva. Vrglo bo rdeče časopise in naj nosijo tudi ime „Zarja“, v peč in zaklicalo: Ven z rdečimi hinavci!

Občni zbor „Kmečke zveze“ za Kranj in okolico.

Navzlic skrajno slabemu vremenu se je zbralo pretekli ponedeljek v dvorani „Ljudskega doma“ v Kranju nad 50 mož k shodu in občnemu zboru. Vrli predsednik g. Brodar otvoril zborovanje in pozdravi prisrčno vse navzoče. Nato da besedo poslancu I. Zabretu.

Poslanec Zabret je poročal o delovanju deželnega zbora. Iz njegovega poročila povzemamo sledeče: Lovski in cestni zakon sta pripravljena, da se sprejmeta z malimi izpremembami iz dosedanjega letošnjega zasedanja ste važni dve stvari. Predloga o tečaju za živino-zdravniško pomoč. Pri tej predlogi so pokazali liberalci, kako malo jim je na srcu skrb za kmeta. Vsak živinorejec ve, kako težko je v sedanjem času dobiti za bolno živino pomoči, ko primanjkuje živinozdravnikov, ki opravljajo pri nas na Kranjskem bolj policijsko kot živinozdravniško službo. S. L. S. je hotela priskočiti na pomoč s tem, da hoče vpeljati tečaje, na katerih naj se kmečki mladeniči izvezbajo za prvo pomoč pri nezgodah. Liberalci, zlasti bivši poslanec Ribnikar, so se temu upirali in s preveliko vneto zagovarjali živinozdravnike, do katerih nima vsled obstoječih razmer naše ljudstvo zaupanja. Predlog naših poslancev je bil v zbornici sprejet in smemo se nadejati, da bo v korist naši živinoreji. Drug važni predlog je bil glede klavnice, ki naj se ustanovi v Ljubljani. Tudi ta predlog sega globoko v gospodarske razmere naših živinorejcev. Ta klavnica imej namen, da bo urejevala cene živini in mesu. Mi vsi vemo, kako težavno je v sedanjih razmerah, ko cene živini padajo, meso pa nič ni ceneje. Liberalci so tudi pri tej predlogi igrali jako čudno vlogo. Najprvo so glasovali za nujnost, ko pa je prišla stvar v razgovor, so pa skupno z veleposestniki glasovali proti. Deželni zbor je z večino glasov naših poslancev pooblastil deželni odbor, da zadevo uredi in pri-

pravi vse potrebno. Dalje je g. poslanec pojasnil zadevo glede podpore vsled suše. Prvič je prispevek za kranjski okraj jako majhen, drugi je podlaga za cenitev popólnoma napačna. Vzelo se je stanje prešičev ki je bilo ob novem letu. t. j. času, ko je pri nas na Gorenjskem najmanj prešičev. — Koncem svojega govora je pozival g. poslanec navzoče, da naj delajo na to, da bo dobila „Kmečka zveza“ kar največ članov in da bodo posamezniki skupaj držali, ker le v skupnosti je moč.

Nato je govoril g. Podlesnik, ki je omenil v svojem govoru važno vprašanje preskrbe ubožcev po občinah. To vprašanje je tako važno, da mu je treba posvetiti kar največ pozornosti. V nekaterih krajih imamo že ljudske domove, združene z ubožnicami, kar bi se zhabiti dalo izpeljati še po drugih krajih. Govornik je omenjal tudi nadalje delo poslancev v deželnem zboru in pojasnjeval, kako se liberalci trudijo, ohraniti posestno stanje v „Trgovski in obrtni zbornici“.

Po obeh govorih se je vnela živahna debata zlasti glede državne podpore, ki se ima sedaj razdeliti. Zborovavci so bili v večini mnenja, da je ta način podpor ponesrečen.

Nato se je vršil občni zbor kmečke zveze, katerega je vodil njen predsednik g. Brodar. O delovanju zveze je podal podpredsednik g. dekan Koblar poročilo, ki se je z odobravanjem vzelo na znanje.

Poslanec Zabret je predlagal odboru zahvalo za marljivo delo.

Pri volitvah odbora je bil voljen predsednikom zopet g. Brodar, ostali odborniki so ostali, le namesto odstopivšega tajnika g. V. Sitarja je bil izvoljen g. I. Podlesnik.

Novo leto, novo delo! Bog daj, da bi bilo to leto prav plodovito za kmečko stanovsko organizacijo!

PODLISTEK.

Fr. Ks. Storžaj:

Moj Koprivnik in drugo.

Gorske slike.

VI. Jaka v zakonskem jarmu.

Martinčev Jaka ni dolgo fantoval. Oče so mu umrli, ko je izpolnil dvaindvajseto leto. Vojak ni bil. Jaka je zatrijeval, da to radi tega ne, ker je edinec pri hiši. Drugi fantje pa so pravili, kako se je gospóda smejala, ko je na naboru zagledala Jako in njegova noter zavita stopala. Bodi temu, kakor hoče, po očetovi smrti je Jaka začel resno misliti na zakon. Še vedno mu je rojila Godavčeva Anca iz Podjelja po glavi, dasiravno ni od onega usodepolnega večera, ko ga je na pokopališču strašilo, nikoli ponoči vasoval. Ej, da bi bil Jaka vedel, kako se bo sladka Anca izpremenila v ostro koprivo, kakršna je še sedaj, nikdar bi ne bil stopil čez Godavčev prag. V doto mu je prinesla poleg treh stotakov jezik tako hud, kakor bren, pa tako nagel, kakor mlinsko kolo, kadar je v koritu največ vode, in pa enako pustega brata Petra, ki je kmalu za njo prišel k Martinčevim in se nastanil za pečjo. Jaka se je temu izprva upiral, a močna volja žene, njen dolgi in nagli jeziček ter prve ure zakona, to ga je kmalu pripravilo, da se je udal.

In tako so tekli dnevi in meseci naprej, da minevala so leta, v katerih je Jaka marsikatero hudo in grenko prestal. Pa ne samo on, tudi sosede so kaj kmalu spoznali novo Martinčevo gospodinjjo. Vse je iztaknila, vse izvohala in poizvedela, potem pa desetkrat povečano nosila okoli po hišah. Začeli so se jeziti nad njo, še bolj pa nad Jako, ki je sam najbolj trpel. Kako je bil včasih zamišljen v svojo nadlogo, je razvidno iz tega, kako si je nekoč, predno je šel s sanmi na Goreljek po seno, doma prižgal svojo čedro in jo mahal po strmini na planino. Na Ravnah pa mu je prišlo na misel, da je čedro doma pozabil. Odložil je sani, se obrnil in hajd domov po njo.

Kaj čudno ga je pogledala žena. „Po koga s' pršov? Pa brez s'na! A maš tólko časa, da se vohka sprehaš góre in dóle?“

„Čedro sem pozábov doma, pa sem po njo pršov.“

„Kóga? Čedro? Pa da s' jo doma pozabov.“

„Ja.“

„O, ti šema, ti! O, ti tnalo, ti! O, ti motovi! Navumno, ti. Čedro je pozabov, pa jo ima v ustih!“

Jaka je hitro pogledal in res čedra je bila med zobmi. Hitro je zagrabil za kljuko in planil skozi vrata in to ravno o pravem času. Komaj so se vrata zaprla, je priletelo poleno vanje. Par trenutkov pozneje in Jakov hrbet bi bil prišel v natesnejši stik s polencem. Za njim se je čul

krohót šepastega Petra izza peči in pa pohvala, ki je pa Jaka že ni več ni slišal: „Le daj ga le, sa zasluž, ta šema!“

Jaka je postajal vedno bolj nezadovoljen v domači hiši. Vedni prepiri, vedno zbadanje od obeh. Izprva je podil Petra od hiše, a vselej se je žena potegnila zanj, to pa vselej izgrda. — Da, da! Tako je povsodi! Prepri in zbadanje od strani žene pripravi tudi dobrega moža, da se vda pijači. Če bi bila doma zadovoljnost, prijaznost in snažnost ter posrežljivost — polovico mož bi bilo manj pijancev. Še celo moža, ki je kot fant precej popival, spravi dobra, previdna in skrbežljiva žena od pijače in mu priljubi domače ognjišče. Kako bi bilo to vse lahko drugače, ko bi se žene prizadevale, spoznati značaj, srce in navade svojih mož! In kjer tega ni, je nemir, nezadovoljnost, prepri in naposled pijančevanje z vsemi svojimi alabimi posledicami.

Tako je bilo tudi z Martinčevim Jako. Priljubljen se mu je špirit, ki ga je v „mavhi“ nosil vedno seboj. Postajal je len in malomaren. Po več dni je včasih ležal za pečjo ali pa v senu. Ropot in prepri je bil oddnedodne hujši. Žena je hodila kakor lev okoli hiše, kričala in godrnjala, kar je mogla, šepasti brat pa je ubiral iste strune.

Vse ni nič izdalo. Jaka je nekaj dni delal, a brez žganja ni bil nikoli. Tako se je bil že navadil obojega — prepira in žganja — da mu je bilo vseeno, če sliši prvo, ali pije drugo.

Iz deželnega zbora.

Pretekli teden je imel kranjski deželni zbor dvoje sej. V seji v sredo se je začela obravnava o nekaterih izpremembah šolskega zakona. Ta liberalcem ni po volji, ker bi dobili po njem zastopniki ljudstva več vpliva v okrajnih šolskih svetih in deželnem šolskem svetu, Nemcem pa ne ugaja iz narodnostnih ozirov. Zato so porabili priliko, ker je bil odsoten eden poslancev S. L. S., po enem pa mandat (Šukljeja) ni zaseden, in so jo pobrali iz zbornice. To pa nič ne škodi: Zakon bo gotovo sklenjen drugi teden. V seji so se rešile razne prošnje, ki so došle na deželni zbor. Zanimiva debata se je razvila gledé deželne podpore za rešitev slovenske „Kočevske posojilnice“. To so ustanovili liberalci; ko pa je po njih krivdi zabredla v stiske, so zatajili svojega otroka in ga nočejo več poznati. Zato pa sta zvedela dr. Tavčar in dr. Novak od poslanca Jakliča silno bridke. Dr. Krek pa je razkril hinavščino stranke dr. Egerja, ki po nemških listih vedno trobi o propadanju zadrug naše stranke in hlastno pograbi vsako liberalno laž. Dr. Eger se je zvijal pod udarci kakor črv. Dr. Krek je imel sploh sijajen dan. V debati radi odkupa bere, za katero sta se zavzemala dr. Novak in Višnikar, je krvavo zadel liberalno hinavščino. Odkupa bere želi samo tuintam kak liberalec, da ponagaja sosedom in domačemu duhovniku. Večini ljudstva pa je lažje plačevati v živilih, kakor v denarju. V beru pa tiči važen pomeu, ker ona veže našega duhovnika tem ožje na gospodarsko življenje našega kmeta.

Kako pritlikavi pa so nasprotniki S. L. S., se je pokazalo najbolj v proračunski debati. Duhovito in žgoče je podal poročilo o deželnem gospodarstvu, kar ga vodi S. L. S., — dr. Krek. Žal nam je le, da ne moremo podati vsega govora, ampak moremo povdariti samo nekatere stvari. Izplača se pa, ga čitati v „Slovincu“. Liberalni poslanci nimajo korajže, da bi nastopili v deželnem zboru s tistimi lažmi, ki jih rabijo po raznih shodih, ker mislijo, da zanje nihče ne zve. Kakšno je deželno gospodarstvo, če je res tako za nič, o tem sodi naš volivec. Kar ima S. L. S. deželni odbor v rokah, je ta postal nekak ljudski dom. Vsak najde v njem sveta in pomoči, če je sploh mogoče. Za kmeta se prej ni skoraj nič zgodilo, samo zaničevali so ga. S. L. S. je začela prva s kmetijskim poukom, s tečaji, ki jih poslušajo vsako leto tisoči kmetov. Ustanovila je mlekarstvo šolo na Vrhniki, prvo in edino na slovanskem jugu. Zadružništvo se je razvilo nepričakovano vsled dela naše stranke. Za živinorejo — plemenjake, pašnike, planine hleve itd. — se je izdalo v treh letih 223.000 kron. Začela se je povzdiga sadjereje, zboljšavajo se šolski vrtovi, mladina se uči umnega sadjar-

stva. V letih 1908 do 1911 se je zgradilo 60 vodovodov, 52 cest in mostov, kar stane skupaj blizu 5 milijonov kron. Leta 1912. pa se ima zgraditi: 13 vodovodov, 3 zgradbe hudournikov, 3 melioracije planin in pašnikov in 32 cest in mostov, za skupaj nad 3 milijons kron. Ta zgled napredka pa vpliva tudi na občine, ki izkušajo priti naprej. Duh napredka se vidi v tem, da ljudje povsod hočejo nov h šol. Otvorilo se je v 4. letih 40 novih šol in blizu 200 novih razredov. Pa tudi obrtnik in trgovec se ne moreta pritoževati, da ju dežela zanemarja. Saj je ustanovila obrtno-pospeševalni zavod in prvo slovensko trgovsko šolo. Nasproti vsemu temu delu pa naši liberalci ne poznajo drugega odgovora, kakor laži in farško gonjo. Med bučnim odobravanjem je sklenil dr. Krek, kako bodo liberalci rešili kranjsko deželo: „Onile gospodje pa bodo šli in iz prebitkov „Glavne posojilnice“ in čistega dobička „Zveze slovenskih zadrug“ zbrali kapital; kar bo manjkalo, bodo vzeli še iz kakšnega liberalnega zavoda, za jamstvo pa zbrali svoje pljunke na nune in razbite šipe in si s tem najeli posojilo, kupili kranjsko deželo, jo prekrstili in ji poslej rekli: Kraljestvo prenovljenega Agro-Merkurja.“ Po dr. Krekovih izvajanjih niti dolgočasno premljevanje števil grofa Barbota, niti votli boben dr. Trillerja nista napravila vtiska. Tem lažje ju je stvarno pobil dr. Žitnik. S tem se je končala seja v sredo.

Gospodarski del. Drobnice iz kmetijstva.

Sneg gnojilo. Znan je pregovor, da je sneg beraški gnoj. V resnici je sneg za polje nekako gnojilo. Kako to? Znano je, da na preorano deteljišče lahko vseješ žito in bo izvrstno obro-dilo, četudi nisi nič pognojil. Detelja srka dušik iz zraka, tudi na koreninah detelje, ki so ostale v zemlji, je polno dušičastih snovi in to je najboljši gnoj. Sneg pa srka iz zraka amonijak in ga daje zemlji. Čem dalje sneg leži, tem več zemlja amonijaka dobi. Zato kmet v jeseni pre-orje njive in jih pušči neporavnane. Zemlja pre-mrzne, kepe potem razpadejo in ko je zemlja rahla, lažje sprejema iz snega amonijak. Ni pa dobro, če sneg vsled zametov leži stlačen in na kupih na njivi ali na travniku, ker poduši ozimino in travo. Treba kupe razmetati.

S čim se namaže konjska oprava. Če hočeš konjsko opravo dobro ohraniti, jo moraš včasih z oljem namazati, in sicer tako-le: Vzemi opravo vsaksebi, kolikor se da, operi posamezne dele usnja v mlačni vodi, v katero si vrgel malo pepelike ali potošeljna. Usnje s to vodo izmivaj in toliko časa krtači, da si sprivil proč vso nesnago in maščobo. Potem menčaj usnje toliko časa v vodi z roko, da postane voljno. Trdo

usnje z oljem mazati, ni dobro. Potem vse dele usnja kam obesi, da se počasi izsuše, ne suši pa usnja na peči ali na solncu. Ko je usnje še nekoliko vlažno, je čas, da ga namažeš z oljem. Najboljše za mažo usnja je ribje olje, če se ti škoda zdi. Kupovati drage maže po prodajalnicah. Mast ni dobra, ker prerade pridejo miši usnje glodat, če je usnje namazano z ribjim oljem, se ga ne dotaknejo. Ko si opravo dobro z oljem namazal, jo obesi, da se posuši in potem jo izbriši z mehko volneno cunjjo.

Vime se vname od prehlajenja ali pa od napačne molže. Če je vime vneto, krava veliko trpi ob molži. Pomolzti jo pa moraš, če ne, mleko na vime pritiska in je še hujše. Na rahlo tedaj molzi. Če je vime vneto in vroče, devaj gori hladne obkladke, pozneje pa gorke, ali pa podstavi posodo s kropom, da sopara puhti v vime. Dobro je, če je v kropu seneni drob. Prav dobro je tudi, če gorek drob deneš v ruto in to na vime obvežeš. Ko si gorko obvezo proč vzel, moraš vime izsušiti ali kakšno volnato cunjjo gori obvezati. Prej lahko vime z maščobo namažeš, da se hitreje celi. Obveza se dene na vime tako, da gredo motvozi čez hrbet živali. Dokler se vime ne pozdravi, dajaj kravi manj krme. Hlev naj bo gorek, pazi, da krava ne bo stala na prepihu in da bo imela pod seboj dovolj suhe stelje.

Snaga pri prašičih veliko pomaga, da se hitreje redé. Velike prašiče, zlasti pa pujske, večkrat umivaj in snaži, pa ti bo ta trud dobro poplačan, ker bodo prašiči hitreje rastle in bodo bolj zdravi.

Da krava lažje stori, dajaj ji tri ali štiri tedne prej vsak dan nekaj pestij tropin v pijačo. Nekateri sicer pravijo, da tega ni potreba, vendar izkušnja potrjuje, da je dobro, ker krava lažje stori in se hitreje potrebi. Ako se krava ne more potrebiti, vlij ji trikrat na dan po 1 liter pijače iz redkih, kuhanih tropin v gobec in potrebila se bo kmalu. Sicer pa tudi ne bo s tem posebnih težav, ako si ji pred teletenjem dajal nekoliko tropin.

Kako se obrezujejo drevesa. Kdor drevo samo po vrhu obrezuje, napačno ravna. Veje postanejo pregoste. Morajo prihajati solčni žarki tudi med veje. Če se le preveč obrezuje, se drevo oslabi, tedaj treba srednje mere. Veje odreži, ki se križajo, poganjke, ki so pregosti, zlasti vodne poganjke, suhe veje in sploh vse, kar je nepotrebno v sredi drevesa. Krona se pa ne sme preveč prirezovati, ker ravno vsled tega drevo postane pregosto in ne rodi. Sedaj je čas za obrezovanje dreves. Paziti treba na to, da se rane drevesom precej zamažejo. Male rane se zamažejo z vrtnarskim voskom ali drevomazom, večje rane se pa na lesu lahko zamažejo s terom, okoli kraja, kjer je lub, pa z drevomazom. Če hočeš kako zelo rastno drevo prisiliti, da prej rodi, in

Postal je gluh za vse zbadljivke. Prošnje in prijaznih besedi seveda ni slišal nikoli, pač pa drugo, hujše! — Da bi jako odvadila žena pijančevanju, sta sklenila oba, Peter in ona, da ga bodeta pri prvi priliki, ko bo pijan ležal za pečjo, zvezala in prav pošteno pretepla.

Nekega dopoldne je pripeljal Jaka seno s planine in se pri tem precej segrel. Pot mu je lil po obrazu in po životu. Da bi se prej ohladil, je stopil v gostilno in si naročil žganja. Prvi „gvažk“ je izginil v trenutku, za njim drugi in tretji. In ker se mu je žeja le večala, jih je izpraznil še nekaj, pri tem pa se ga je precej nabral in pozabil na južino ter legel za peč. Komaj je nekoliko zadremal, pa sta prišla njegova nekdanja „sladka“ Anca in za njo šepasti brat Peter. Ona z vrvjo, Peter pa z brezovko. Jaka je ležal vznak z rokami pred seboj. Prav počasi ga je ona prišla za roko in jo obvila z vrvjo, nato tudi drugo. Prva zanjka je že držala, ko se je Jaka prebudil. Pogledal je debelo okoli sebe. A takoj nato se mu je zazdelo, za kaj se gre. Hitro plane po koncu, ali njegova boljša polovica ni bila tako neumna. Naglo je nategnila vrv nazaj in Jaka je zopet ležal tako, kakor prej.

„Peter, čaj! Sed', sed' mu na noje (noge)!“ Peter se je približal z zadnjim delom svojega života Jakovim nogam. Ta pa, ne bodi len, sune z eno nogo Petra, da je odletel v steno, z drugo nogo pa v peč, da sta se udrli dve modovnici v njej. Iz peči je švignil plamen v hišo.

„Sa' bo še zažgav!“ je zavpila žena in spu-stila vrv iz rok. Mož pa je skočil sredi hiše, prijel Petra in ga začel z vrvjo obdelavati, da je kar odskakoval od tal. „Ja, ja! Vse bom požgav“, če ne bo miru pri hiši!“ je vpil Jaka v svoji razburjenosti, in je še bolj pritiskal. Ona je pa hitela v kuhinjo, da z vodo pogasi plamen v peči.

Drugi dan navsezgodaj je letela ona po zidarje, a se je obenem tudi na Bistrici pri orožnikih oglasila in zatožila svojega moža, kako ji je grozil.

Tretji dan jo je že primahal zastopnik postave po malih vaseh s puško in bajonetom, s klobukom in košatimi petelinjimi peresi na njem, mogočno, resno, kakor posebljen paragraf, proti Martinčevi hiši. Jaka je ravno cepil drva v stogu ko ga je postava nagovorila:

„Ali ste vi Martinčev Jaka?“

„Kdo pa druj (drugi), če nisem ja. K'va pa b' rade?“

„Vi ste predvčeranjim grozili, da boste požgali, če ne bo miru pri hiši.“

„Sa ni' res! Kdo je to rekov?“

„Vaša žena je priča in njen brat Peter.“

„Aha! — Tóko? — Ja sem le rekov, da ju bom nažgav, če ne bo miro. Tóko je b'vo, pa n'č drugače.“ Jaka je pljunil v roko, prijel za sekuro in začel iznova cepiti. Pri tem pa mu je igral lahen nasmeh okrog usten. A orožnik ga ni več opazil; godrnjaje je stopal proti Gorjušam.

Dalje prih.

Kako se je Martin ženil?

Spisal I. M. Dovič.

Za pečjo.

„Pri tebi je pa tako fletno, kakor v Abrahamovem šotoru, Martine!“ oglašila se dvajsetletna deklica, ki stopi v Martinov hram.

Martin je sedel na zapečku in si grel roki, premrti od mraza. Ravno kar je prišel iz vinograde, kjer je obrezaval trte. Ostra in mrzla burja je pihala skori gole trte in okrog hramovih vogalov.

„Katerca, ti znaš človeku na dušo pihati,“ odzove se hramovi posestnik, fant pri tridesetih letih. In ustnici sta se mu raztegnili in spet potegnili, da se je režal kakor cigan belemu kruhu.

„Sam pa tudi ne boš mogel zmerom tako biti. Treba je kuhati, cunjje pošiti, po hiši počediti in druga taka dela, ki se le ženskam spodobijo.“

„Res je, Katerca! Vinograd rodi čem dalje huje, čada bo teletila, cuha se drevi...“ kar ne bom mogel več sam vsega podelati. Pa kaj misliš, Katerca, katera bi bila za-me?“ Deklica, majhne, čokate postave, rjavih očij in kostanjevih las, okroglih lic in kratkega nosu, odpre svoja velika veka, pa jih hitro povese, bela polt pa se je do vratu potopila v rdečo barvo.

Martin je gledal skozi okno na Gorjance in zahotelo se mu je, da bi snežene plasti na visokih Gorjancih potrosil z rdečico Katerčinih lic

mu nočeš vej prističi, mu jih lahko tudi zapogneš, da pri odporu sok močneje deluje in cvetne popke uvrsti. Cele veje se lahko pripognejo in privežejo k sosednemu drevesu, ali pa h količem, zabitim v tleh. Na ta način se čeden uspeh doseže zlasti z nizkodedelnimi češnjami. Toplota, ki puhti iz razgretih tal, prisili češnje, da prej dozore. Take češnje se pa tudi lažje obirajo. Seveda je pripogibanje vej k tlom le bolj za igračo in zabavo in se splošno ne more priporočati, ker daje veliko dela.

DOPISI.

Cerklje. Za župana v cerkljanski občini je bil izvoljen dne 6. febr. Anton Koritnik, posestnik v Cerkljah. Bog ga živi in vse naše odbornike! Prejšnji župan je bil enoglasno voljen, kakor smo napovedali. Sedaj bode pač lahko čakal s svojimi liberalnimi zavezniki na rešitev pritožbe, katero so ti v resnici poslali na deželno vlado proti zavrnitvi njihove pritožbe glede obč. volitev od strani dež. vlade. V svoji globoki učenosti pa menda zahtevajo od dež. vlade, da novo pritožbo mora odposlati na ministrstvo. Pa naj kdo še reče, da niso ti ljudje „napredni“ v nevednosti, ko se z eno pritožbo bolj osmešijo, kot z drugo. Ali ni tako, kratkonogi Tomažek? — Za liberalne kandidate v trgovsko in obrtno zbornico so skakali in se vozarili po občini poleg drugih zlasti neki domišljavček, ki sliši na ime Ropotar, v družbi z nekim zelenim fantetom z Zg. Bernika. Pod pretvezo, da kupujeta pepel, sta menila izvabiti glasovnice. A ni šlo in le z največjo srečo sta še odnesla zdravi grbi. Pa tudi bledolični Matevžev Ivan se je vrgel z vso silo svoje zgovornosti na lov na glasovnice. Opravil je v tem oziru bore malo, pač pa dosti v drugem oziru. Odslej namreč ne bode mogoče staremu Matevžu več kazati dvojnega obraza, ko so gledali ljudje po vseh vaseh popolnoma odkrit liberalen obraz sinov. Za prodajalno in gostilno pri „Sveti družini“ je to menda neprecenljive vrednosti, kakor je dragocena resnica tudi, da je nadebudni Ivan naročen na „Slovenski (pravzaprav svinjski) Dom“, na časopis, ki se norčuje iz verskih in cerkvenih naprav, da je Matevževa hči — vrtnarica naročnica ciganskega lista „Jutro“. Zato te vprašamo: Matevžev atek, kako se strinja vse to s tvojimi na videz pobožnimi besedami, in če se marsikateri prejšnji tvoj odjemalec ogiblje hiše pri „Sveti družini“ in hodi kupovat k Lojzetu Repniku ali pa k Janezu Erženu v Cerkljah, ki imata dobro blago po zmernih cenah, ali je mar to kaj čudnega? „Sveta družina“ pa „Jutro“ in „Dom“ — to ne gre skupaj!

Selca. Pri obč. volitvah je dobila S. L. S. 1592 glasov, liberalna 352, torej le eno petino. Kakšen „sv. duh“ je moral vendar razsvetliti liberalne glavice, da so pred volitvami razglašali selško dolino kot liberalno! In kakšne vrste „duh“ jih je navdahnil s pogumom, da so vložili pritožbo zoper volitve! Pogledjmo nekoliko to pritožbo! Liberalnih petelinov ni bilo potem na izpregled cele štiri tedne. Kako naj se pa pokažejo, ker so morali takoj, ko so vložili pritožbo, spo-

znati, da so napravili zopet eno budalost. V pritožbi so rekli, da je bil volilni prostor Društveni dom, ki je last klerikalne stranke. G. Šlibar bi bil, kot penzionirani župan, vendar moral vedeti, da volilni prostor določuje županstvo. Vsled silne agitacije S. L. S., pravijo liberalci, je upadel nam pogum, da smo vsled tega doma ostali, in da se pri volitvah ni pokazala ljudska volja. No, gosp. Stupico hvali „Slov. Narod“, da je „vrli učitelj“. Kot vrli učitelj zna toliko računati, da je 1592 veliko več kakor 352, in zato svojim pristašem lahko pove, kaj je ljudska volja. Liberalci so se seveda potegovali za razne „zakonitosti“. Vse zakonitosti v liberalnem smislu je pa dež. vlada v Ljubljani obsodila kot neutemeljene! In tako so selške občinske volitve potrjene kot veljavne.

Iz Tržiča. Dekliška Marijina družba je priredila na Svečnico v svojih prostorih domačo zabavo s petjem ter trodejsansko igro „Julika gre na tuje“ in enodejsansko šaloigro „Pastna raca“. Pri igrah so nastopile najmlajše članice družbe. — Društvo sv. Jožefa šteje, kakor smo čuli na občnem zboru, nad 300 članov in članic in je brezdvomno najmočnejše društvo v Tržiču. Ima bolniški sklad, moško in žensko Čebelico, ki sta pridno zbirali prispevke. — Predavanja so se vršila vsak torek ob 8. uri zvečer, med predavanji so bila štiri javna skioptična in eno javno o škodljivosti alkoholnih pijač. Društvo je priredilo več iger, ki so bile zelo dobro obiskane. Časopise ima na razpolago sledeče: 3 „Slovenec“, 1 „Gorenjca“, 3 „Domoljube“, „Mir“, „Novi čas“, „Bogoljub“, „Glasnik“, „Naša moč“, „Planinski vestnik“, „Mladost“, „Dom in Svet“, „Vrtec z Angelčkom“ in nekaj nemških mesečnikov. — Županska volitev se še vedno zavlačuje. Ne vemo, kje tiči vzrok. Vlada je že pred tedni odbila pritožbo zoper volitve, a poklicani možje se ne zmenijo.

Iz Bitna. V nedeljo, 4. febr., so imeli v Jakševi gostilni v Sred. Bitnu bal. Dovoljenje za ples so jim dali g. župan. Ta bal se je končal prav žalostno. Kakor se zgodi večkrat ob takih prilikah so se stegli fantje in 24letni Janez Ziberl iz Sp. Bitna je bil zaboden v trebuh, da je čez par dni umrl. — Pa se jeze mnogi nad duhovniki, da zabranjujejo ples in ne privoščijo mladim ljudem veselja ter krčmarjem zaslužka!

Iz Leseca se nam poroča: Liberalni trgovec in patentirani nadzornik obrtne šole v Radovljici, Fürsager, kateremu se ni posrečilo v Radovljici vloviti zadosti glasovnic za trgovsko in obrtno zbornico, je poizkusil svoj „kšeft“ tudi v Lescah. Pa je slabo naletel — prišel je na same ostanke. Odkuril jo je iz Leseca z dolgimi brkami, pa še bolj dolгим nosom. Leščani so zapeli v slovo:

„Lajbelc ima žametov,
da b' se le enkrat spametov!“

Jesenice. Na tukajšnji pošti so nekam čudne razmere. G. poštar ima premalo besede. Prvo besedo hoče imeti neki oficijant, ki prav rad močno kriči nad poštnimi slugami, da se daleč sliši. Ali mar misli ta oficijant, da so poštni sluge njegovi sluge ali pa njegovi natakariji? Gospod nadpoštar, le napravite red, in prepričajte se včasih, bodisi podnevu ali ponoči, kakšno pesem slavčki žvrgolijo v prostorih Vašega urada!

„Katerca, poglej, koliko je še snega na Gornjancih! Pa pride spomlad, posije solnčni žar in porine to sneženo odejo tja dol v raván, da se raztopi in razlije v gorske potoke in zeleno Krko. In ta snežena odeja je podoba naše nedolžnosti, so me mati nekđaj učili.“

Katerca je bila še zmerom rdeča kakor piruh in koža pod obrvmi se je nanizala v drobne gube.

„Martine, bojim se te, pa rada te imam, tako rada, da mi hoče srce raznesti...“

In Katerca izgine za vogalom.

Martin se je zamislil... Vinograd, opustošen, je podedoval po svojem očetu. Trudil se je, da ga je zasadil. Tudi hram je ves predelal in prenovil, da se je videl od daleč, kakor bi rjava srna čepela pod gostim grmovjem. Zdaj pa je začel misliti, kako bi si pomnožil ne samo živali, ampak tudi družino. Ženitev mu je rojila po glavi. Teta Abranka ga je ženila. Tisto Zveržitevo Mečè bi bilo zanj kakor nalašč. Z Martinetom sta skupaj hodila v šolo. Mečè ga je rado videlo, ko je Martin ob nedeljah pohajal v cerkev. Tako lepo se je vedel v cerkvi in rad je bral iz molitvenika.

Na Štefanji dan je Abranka povabila nečaka v svoj hram. In takrat je tudi Mečè šlo iskat pijače v domači hram. Abranka jo je povabila pit in Martin je zrl pred sabo svojo obljudljeno nevesto. Ni ravno bogvekaj mislil, pa zdelo se mu je, da je prav tako, kakor teta naravnava. Mečè je stalo pred hramovim pragom s torbico v roci. Z eno nogo je stalo na pragu ter se na-

slanjalo na oboje duri. Solnce je sijalo čez gorice, zimsko solnce, in redki žarki so se rasli na hramovih durih. Mečè je bilo visoko dekle s črnimi očmi in dve črni kiti z rdečimi trakovi sta segali do pasu. Martinetu so bili všeč beli zobje in debeli ustnici, samo veliko „materno znamenje“ na levem licu je kazilo njen obraz.

„Le pij, Mečè, vino je dobro! Seveda ima Martin boljše, ker je po župnikovem vinogradu pobral vse najzlahtnejše cepiče.“

„O, že dobro, tètka! Pa ne smem preveč piti. Me mati takoj poznajo, če preveč pogledam v majolko,“ pravi deklica.

„No, Martine, pij, pa ne drži se tako, kakor kokoš, ki samo takrat glavo pokoncu drži, kadar pije,“ odreže se spet Abranka.

Mlada dva se smejata...

„To velja le za kokoši, teta, petelini pa vedno glavo pokoncu nosijo.“

In zdaj se vsi trije zasmеjejo...

„No, no, petelinček, le pij, pa povej Mečetu kaj sladkega, saj kisló je že vino dovolj...“

„Nimam daru zgovornosti v toliki meri, kakor Vi, teta!“

V tem je Abranka stopila iz hrama in se za nekaj časa izgubila med trtove. Martin pa nadaljuje z manjšo sramežljivostjo in večjim zanosom:

„Mečè kaj bi ti pravil, kako je? Saj poznaš mene, poznaš moje zadeve. Sam ne morem biti, oženiti se moram. Teta so rekli, da moraš biti na vsak način ti moja žena.“

Martin, ki je doslej slonel na velikem, praznem sodu, se skloni pokoncu in približa deklici.

Štajerski deželni zbor je odgoden. Dvanajst poslancev S. L. S. je izdalo oklic do volivcev, katerim pojasnjuje, zakaj so se razbila pogajanja z Nemci. Slovenci so zahtevali pravice za slovensko ljudstvo, nemška večina pa o teh pravicah ni hotela nič slišati. Najbolj nespravljiva sta bila Wastian in Ornič. Žalostno je pri tem to, da nemškutarski „Štajerc“ in „Narodni List“ nič ne psujeta sovražnikov Slovenstva, pač pa tiste, ki se potegujejo za pravice našega naroda.

Zbližanje Avstrije in Rusije. Ruski veliki knez Andrej Vladimirovič je prišel na Dunaj dne 6. t. m. in je bil od cesarja sprejet v posebni avdijenci ter je obiskal tudi prestolonaslednika. Pripisuje se temu obisku prav velik pomen in se govori že o tem, da naš prestolonaslednik pojde obiskat ruski carski dvor.

Ogri se trudijo na vso moč, da bi v novem vojnem kazenskem procesu madjarščina bila kot službeni jezik poleg nemščine, da se pa iz hrvaške deželne brambe odpravi hrvaški jezik in nadomesti z mažarskim. Nemcem je ta dualizem všeč, ker hočejo skupno z Madjari oškodovati pravice slovanskih jezikov. Slovanski zastopniki bodo imeli tedaj v delegaciji težko stališče.

Spomenica hrvaških pravaških poslancev. Zelo važna je spomenica, katero so vložili hrvaški poslanci Stranke prava po svojih odposlancih v kabinetni pisarni Njegovega Veličanstva na Dunaju in prepis tudi v pisarni prestolonaslednika Franca Ferdinanda. Podpisanih je na spomenici 58 hrvaških poslancev, med njimi tudi nadškof Stadler in škof Šarič. V njej prisijo Hrvati, da naj se vrne državna ustava pod jednim žezlom združenim hrvaškim zemljam. Obširno se naštevajo v spomenici na zgodovinski podlagi utemeljene državne pravice in svoboščine hrvaškega kraljestva. Zato naj bode konec razkosanosti, da ne bodo hrvaške zemlje podvržene raznim vladam, ko je s pragmatično sankcijo l. 1712. preneslo hrvaško ljudstvo pravice do kraljestva na tisto vejo avstrijske hiše, ki bo imela v posesti Štajersko, Koroško in Krausko. Razlogi, ki so vezali Hrvaško na Ogrsko, več ne drže, zato naj se združijo vse hrvaške dežele državnopravno v okviru habsburške monarhije v enotno in neodvisno telo. Obširno se v spomenici naštevajo velike krivice, katere dela Hrvaški ogrska politika, ki izsesava deželo, trga kos za kosom od matere zemlje in podi Hrvate v tujino. Konec naj se napravi tudi zanemarjenosti Istre in Dalmacije ter Bosne, da bo mogel hrvaški narod srečno izpolnjevati svoje zgodovinsko poslanstvo.

Dalmatinski deželni poslanci so se potegnili za hrvaško pravo in dne 7. t. m. med velikim navdušenjem ljudstva vsi skupaj zapustili zbornico v dokaz, da obsojajo nasilstva na Hrvaškem.

Hrvaški stranki prava se je začela približevati stranka hrvaško-srbske koalicije, ker preti od Madjarov vsem Hrvatom in Srbom velika nevarnost. Poslance, ki so podpisali znano spomenico na cesarja, hoče preganjati državno pravičnost. Poslanec Tomac, ki je sklical za dan 7. t. m. poslance v Zagreb, je zaprt, češ, da je žalil cesarja. Vsi hrvaški listi se neprenehoma konfirirajo.

Ta pa še vedno nepremično sloni na obojih duri. Le trepavnice na očeh se ji zazibljejo nad sanjavimi očmi in s srcem, polnim dvomov, razodene svoja čustva.

„To so rekli teta. Kaj pa praviš ti? Kaj poreče moja mati, kaj moj oče?“

In deklica pogleda Martineta z napetimi očmi. Martin je s tresočim srcem gledal tista dva črna oglička v Mečetovih očeh in jecljaje je odgovarjal:

„Jaz pravim tudi, da moraš ti biti moja nevesta. Oče in mati bodeta vesela, da prideš pod mojo streho, saj sem bil vedno poštenjak od nog do glave.“

„In kaj poreče Katerca?“

Pri tem vprašanju Martin povese oči, pa nevoljno odgovarja:

„Kaj poreče — poreče — Katerca! Mečè, ti me zbadaš! Ali sem se ji jaz kdaj ponujal? Če ona lazi za mano, kaj morem jaz za to? To ni nič, Mečè! Tu je moja roka!“

Teta Abranka je zakašljala za hramom, mlada dva pa sta zopet stala tako, kakor poprej, Martin ob sodu, Mečè ob obojih duri.

Abranka je silila pit, pa Mečè je zbežalo domov.

„Moram iti, tètka! Mati se bodo kregali, da bo joj!“

Martin in Abranka pa sta še dolgo časa sedela v hramu in razmotavala Martinovo ženitev.

Konec prih.

V Bosni se nameravata zjediniti hrvaški stranki „Zajednica“ in „Udruga“.

V varstvo meje proti Italiji. Ustanovi se brigadno poveljstvo za pehoto v Tolminu. V Tolminu, Gradiški, Rovinju in Trziču se pomnože lovski bataljoni.

Belgrad. Kralj je poveril Milovanoviću nalogo, da sestavi ministrstvo iz staroradikalcev.

Carigrad. Italijani so tri dni bombardirali Konfudo ob Rdečem morju, razrušili vojašnico, konak in nekaj drugih poslopij. Ubit ni bil nihče.

Volitve na Bavarskem. Dva tabora, kakor povsod, sta bila tudi dne 6. t. m. pri deželnih volitvah na Bavarskem. Vera in nevera, vse drugo je od muh! Rdečkarji so se zvezali z liberalnimi kapitalisti, da bi podrli katoliški Centrum; pa se jim ni posrečilo, dasiravno so za gotovo pričakovali. Centrum je dobil sam 87 mandatov in kmečka zveza, ki z njim drži, 7 mandatov, liberalci 45, rdečkarji 30 in liberalni kmetji 4 mandate. Ker na Bavarskem pri volitvah odločuje relativna večina, se združenim nasprotnikom katoličanstva posrečilo, da so vrgli dr. Schädlerja; drugi voditelji Centroma so zmagali. In ta Centrum ima enotna načela, kar ga dela močnega. Nasprotniki so pa le zveza dveh trebušov, ki bi bila rada oba polna.

Novičar.

Kmetje, pozor! Kmečka zveza za kranjski okraj bo skupno naročila semensko ajdo. Ker letos ajde zelo primanjkuje, se je nadejati, da bodo kmetje v obilnem številu se poslužili te prilike. Čem več bo naročbe, tem ceneje bo blago. Cena ji je od 23 do 24 kron, ako se naroči skupno po cel vagon. Kmečka zveza jo bo oddajala po tisti ceni, po kateri jo bo ona dobila. Naročila sprejema Kmečka zveza v Kranju najkasneje do 25. t. m. Naroči se lahko po dopisnici ali pa osebno pri tajniku Ivanu Podlesniku v pisarni tvrdke Zabret & Huter v Kranju.

Izraba močij stranke je v Ljubljani na dnevnem redu. V občinskem svetu kličejo liberalci na korajžo in polagajo zastopnike S. L. S. na tla, ker jih nočejo voliti v odseke. Toda to nič ne pomaga. Izzivači nalete drugi dan na še močnejše fante, ki jih premikastijo in polože na tla vse njihove predloge v deželnem zboru. Tako nasilna sredstva liberalcem ne prinašajo nobene trajne koristi, Ljubljani pa gotovo škodujejo.

Dobro jih je nazvižgal. Liberalcem v kranjskem deželnem zboru ni bil všeč izpremenjeni zakonski načrt o šolskem nadzorstvu. Zato so mislili, da bodo glavarju dr. Šusteršiču posebno ponagajali, ako pri razpravi tega načrta, spominjajoč se stare zveze, z Nemci vred zapuste dvorano. Šli so vsi skupaj ven na golaž in dr. Triller je kot zadnji zaprl vrata. Dr. Šusteršič pa ni na vrbi zrasel in je kujonom golaž dobro zasolil. „Z najnedolžnejšim obrazom na svetu“ je v razpravi stoječo točko dal z dnevnega reda ter otvoril debato o poročilu deželnega odbora glede zakonskega načrta o izpremembi občinskega reda in občinskega volivnega reda za Ljubljano v odsotnosti naprednjakov in Nemcev. Ko so ti prijatelji Ljubljane prišli nazaj v zbornico, so delali silno dolge in kisle obraze, ko so spoznali, da so zamudili glavno točko dnevnega reda. Tolažili so se edino s tem, da so takih reči že vajeni.

Velika predrznost liberalcev. V ponedeljek so dobili vsi volivci trgovske in obrtne zbornice pisma ljubljanskega liberalnega volivnega odbora z vsebino, naj volivci pošljejo glasovnice na dr. Novaka, odvetnika v Ljubljani. V oklicu govore o nekaterih konsumih in združnih organizacijah, ki baje škodujejo trgovskemu in obrtnemu stanu. Čudimo se, da si upajo liberalci kaj takega zapisati. Kdo je bolj oškodoval trgovski in obrtni stan, kakor liberalci s svojo „Glavno posojilnico“, pri kateri bodo celo vložniki izgubili na sto in stotisoče! In kdo je oškodoval trgovce in obrtnike bolj, kakor liberalni „Agromerker“! — In kaj je z uradničkim konsumom! To naj pojasnijo liberalci svojim ljudem in naj ne čenčajo o naših posojilnicah, ki so vse v dobrem stanju.

Za en glas se gre včasih pri volitvah. Večkrat se kak volivec brani iti na volišče, češ, brez mene bodo že opravili. Toda, da to ni res, se je že opetovano dokazalo. Tako zopet pri zadnjih državnozbornih volitvah na Nemškem. V okraju Bingenu je zmagal liberalci samo s 3. glasovi večine, v okraju Kolin je pripomoglo le 31 glasov, da ni pristaš katoliškega Centra prišel v ožjo volitev. V Offenburgu je zmagal narodni liberalci Kōlsch s 7. glasovi, v Švecu je zaostal Poljak Javorski z 2. glasovoma v manjšini, v Jerihovu je zmagal socialist s 7 glasovi večine, v Berlinu je rešilo le sedem ministrov liberalca, da ni podlegel socialistu. Ti dokazi nam pričajo, koliko zaleže včasih samo par glasov. Zato naj smatra vsak volivec kot eno najvažnejših dolžnosti svojih, na dan volitve priti na volišče in voliti.

Ali more pripadati državni uradnik socialni demokraciji? Na to vprašanje je v pruski zbornici odgovoril minister za notranje za-

deve pl. Dallwitz, da nikdar in nikoli. Rekel je, da se službena prisega uradnika nikako ne strinja z nameni, ki jih zasleduje socialna demokracija. Uradnik v tistem trenutku, ko pristopi k stranki rdečkarjev, prelomi prisego in je velik lažnik. To so besede ministrove, ki naj bi si jih zapomnili razni uradniki avstrijski, ki podpirajo, ali celo širijo socialistične nauke.

Hribar še živi! „Slov. Narod“ se je bil po robu postavil ustanovitvi deželne banke. Seveda iz čisto strankarskega stališča. Ta članek je Ivanu Hribarju, ki je nekadaj priporočal deželno banko, tako presedal, da je spustil v „Narod“ izjavo, da sploh noben človek ne more biti proti ustanovitvi deželne hipotečne banke.

Ali smo v živo zadeli! Na kratko „Gorenjčevo“ notico, ko smo enkrat omenili, da bivši sorski župnik g. A. Brce odlaga svoje težave v brezverski list „Glas Svobode“ v Ameriki, smo prejeli imeniten odgovor. „Glas Svobode“ je nabračal dne 26. jan. dva dolga članka zoper „Gorenjca“, obsegajoča nič manj kakor 357 vrst. V njih se pripoveduje, da „strahoten vulkan „Gorenjec“ v Kranju bljuje gnjev in žveplo zoper svobodomiselno časopisje in da bodo kot odgovor naročniki lista „Glas Svobode“ naročili ta list za vse svoje sorodnike in prijatelje v stari domovini“. Pod ultimativnim uvodnega članka je podpisano: uredništvo „Glas Svobode“. Mi nimamo temu veselemu poročilu prav nič dostaviti. Bolj žalostno bo pa za g. Brčeta, ko bomo še včasih pokazali s citati iz lista „Glas Svobode“, med kakšne brezverce je zabredel nekdanji sorski župnik, ki je sedaj tajnik družbe svetega Cirila in Metoda.

Dr. Florijan Sentimer. Zanimivo notico podaja g. Fr. Kobal v 13. zvezku „Zbornika“ str. 84 o slavnem zdravniku dr. Sentimerju, ki je bil iz Kranja doma. Rodil se je, kakor povedo krsne matice, Florijan Sentimer, sin kleparskega mojstra Florijana Sentimerja in njegove soproge Uršule Knoll, dne 6. februarja 1786 v mestu Kranju h. št. 73 (pri Vojki). Svoje študije je dovršil l. 1804. na ljubljanskem liceju, l. 1805. je pa prestopil na dunajsko medicinsko fakulteto. Pozneje je študiral v Heidelbergu in prišel v Pariz, kjer se je kot polkovni zdravnik pridružil Napoleonovi „veliki armadi“, s katero je l. 1812. prišel tudi v Rusijo. Ko se je Napoleonova armada v Rusiji razbila, se je dr. Sentimer nastanil v Moskvi in se je ondi oženil. V Moskvi je bil dr. Sentimer še l. 1831., ko je ondi izbruhnila kolera. Pravijo, da se je tedaj zelo odlikoval kot zdravivec kolere, ali v Ljubljani se je raznesla vest, da je kolera v Moskvi ugrabila tudi njega. O koleri je dr. Florijan Sentimer spisal knjigo „Die Cholera heilbar“, ki je izšla l. 1836. in vzbudila po vsi Evropi veliko pozornost. Iz te knjige se spozna, da je dr. Sentimer ustvaril novo zdravstveno metodo proti koleri, ker je spoznal bistvo te bolezni, kar se o drugih zdravnikovih njegovega časa ne more reči. Dr. Sentimer je bil odličen zdravnik v veliki daljni Moskvi in mesto Kranj je lahko ponosno na tega svojega rojaka.

Ponemčevanje. Poprej so duhovniki dobivali izplačila dotacije pri davkarijah s slovenskimi pobotnicami. Sedaj pa prihajajo od računskega oddelka c. kr. dež. vlade samonemške „Zahlungslisten“. Zopet ena stopinja naprej v ponemčevanju!

Poslancu dr. Rybaču v Trstu daje „Slov. Narod“ očetovski pouk, da naj nikar ne obžaluje razdora na Štajerskem in ne pripoveduje, da se štajersko slovenstvo umika nemštvu in sploh ne daje nobenih dobrih nasvetov štajerskim naprednjakom, ker pustih Rybačjevih fraz Štajerci ne potrebujejo. — Slovenska meja se na Štajerskem res ne umika, ker se je že umaknila, ako je res, kar trdi „Narod“ na isti strani, da vseh 22 župnikov pljuškega okraja uraduje izključno nemški. Glasilo tega okraja je pa v Krškem izhajajoča liberalna „Sloga“.

Preizkušnja obrtnih vajencev. Dne 3. marca ob 9. uri dopoldne priredi obrtna zadruga na Bledu preizkušnjo obrtnih vajencev v pisarni zadr. bolniške blagajne na Bledu, Mlino št. 3. Vsi vajenci, kateri so učno dobo dovršili in nameravajo napraviti preizkušnjo, naj vložijo obrtno zadrugo na Bledu pisмено prošnjo, katera je koleka prosta. Prošnjo ima podpisati tudi učni mojster in se mora najpozneje do 24. februarja t. l. doposlati. Vajenci, kateri so člani obrtne zadruge na Bledu, vplačajo obenem s prošnjo znesek K 5.— kot pristojbino; vajenci od mojstrov, kateri niso člani zadruge, pa imajo vpsolati K 12.— kot pristojbino za preizkušnjo. Tudi obrtni pomočniki, kateri še nimajo te preizkušnje in imajo že učno izpričevalo, se sprejmejo k preizkušnji. V tem slučaju so pristojbine enake ter se ima učno izpričevalo prošnji priložiti. Ta preizkušnja je za vsakega rokodelca zaradi tega potrebna, ker brez te svoj čas ne dobi obrtne lista za samostojnost mojstra ne glede na to, ali se je učenec učil v takem kraju, kjer obstoji obrtna zadruga, ali ne. Ako je bil učenec dolžan obiskovati obrtno šolo, naj se priloži prošnji tudi izpričevalo obrtne šole.

Iz Križev se nam poroča, da je umrl v deželni bolnici v Ljubljani Peter Sitar, posestnik in mizar v Križih.

V Šmartinu pri Kranju je deželni odbor priredil 28. in 30. jan. poučen kmetijski tečaj. Predavali so gg.: Martin Humek o sadjarstvu, Viljem Rohrman o prašičereji, J. Hladnik o govedoreji in inženir Matej Kosmač o namakanju in osuševanju travnikov. Predavanj, ki so bila zelo praktična in zanimiva, so se kmetovavci udeležili v velikem številu.

Gibanje ljudstva v kranjskem okraju. Rojenih, umrlih in poročenih je bilo v l. 1911 v župnijah kranjske okolice: V Kranju r. 86, u. 82, p. 19 parov; v Besnici r. 12, u. 23, p. 2; v Cerkljah r. 122, u. 63, p. 21; v Dupljah r. 22, u. 12, p. 3; v Goričah r. 14, u. 11, p. 4; v Kokri r. 9, u. 11, p. 0; v Kovorju r. 30, u. 17, p. 5; v Križah r. 77, u. 72, p. 12; v Lomu (od 19. sept.) r. 10, u. 5, p. 2; v Mavčičah r. 33, u. 18, p. 5; v Naklem r. 29, u. 27, p. 7; v Podbrezjah r. 26, u. 24, p. 2; Predvoru r. 42, u. 34, p. 6; v Predosljih r. 56, u. 55, p. 12; v Smledniku r. 68, u. 70, p. 11; v Senčurju r. 105, u. 98, p. 7; na Šenturški Gori r. 12, u. 6, p. 5; v Šmartinu r. 88, u. 71, p. 20; na Trsteniku r. 23, u. 14, p. 6; v Trziču r. 134, u. 108, p. 26; v Zapogah r. 9, u. 11, p. 0.

Dr. Ljudevit Jenko, sloveči zdravnik za oči, oče prvih dveh slovenskih doktoric zdravljenja in ustanovitelj „Ruskega kružka“, je umrl v Ljubljani dne 6. t. m. Blagi rodbini naše sožalje!

V Lomu sta obhajala dne 1. februarja zlato poroko Janez in Marija Meglič. Mož je star 83. žena pa 79 let.

V Tuhinjski dolini je pri občinskih volitvah povsod zinagala S. L. S.

Zahvala. Posojilnica v Naklem je blagovolila dovoliti za šolsko knjižnico tuk. šole znesek 30 K, za kateri dar se ji podpisano vodstvo iskreno zahvaljuje. Šolsko vodstvo, Naklo, dne 5. feb. 1912. Franc Petrič, voditelj.

Občni zbor kmetijske družbe Kranjske ne bo, kakor je bilo prvotno razglašeno, dne 19. februarja, ampak v ponedeljek dne 26. februarja.

Rokodelski pomočniki in sorodni poklici v Kranju prirede jutri v nedeljo, dne 11. svečana 1912, točno ob poldevetih zvečer v prostorih hotela „Nova pošta“ običajni vsakoletni plesni venček. Vstopnina 50 vin. Čisti dobiček je na menjen godbi prostovoljne požarne brambe v Kranju. Svira popolni orkester godbe prost. požarne brambe v Kranju. K najobilnejši udeležbi uljudno vabi Odbor.

Na tedenski semenj v Kranju dne 5. t. m. je bilo prignanih: 31 glav domače govede (za mesarja 12), 1 tele, 35 glav bosenske govede, hrvaške govede 0 in 46 domačih prešičev. Cena za kilogram žive teže: za pitane vole 96 h, za srednje pitane vole 86 do 92 h, za nepitane 80 do 84 h, za bosensko goved 84 h; za teleta 1 K, za pitane prešiče 1 K 20 h. — Za 100 kg pšenice 24 K; rž 23 K, ječmen 23 K, oves 21 K, kuruza 22 do 24 K, ajda 25 K, proso 23 K, krompir 9 K, fižol (rdeč) 44 K, koks 42 K, detelja 166 K, slanina kg 1.80 do 1.90 K; drva (trda) 18 K; drva (mekha) 12 K; maslo 2.80 K, jajca 8 v., seno 10 K.

Godovi prihodnjega tedna. Nedelja (11.) Lurška M. B.; ponedeljek (12.) sv. Humbelina; torek (13.) sv. Katarina Ric.; sreda (14.) sv. Valentin; četrtek (15.) sv. Favstin in Jovita mm.; petek (16.) sv. Julijana d. m.; sobota (17.) sv. Donat in tov. mm.

Sejmi prihodnjega tedna na Gorenjskem. V ponedeljek 12. febr. v Motniku; v sredo 14. febr. v Dobu in v Žirovnici.

Veliko snega je padlo zadnji teden po vsi Evropi. Dobili so ga tudi v južnih krajih. V Rusiji so velikanski zameti. Pri nas pa sneg naglo jemlje jug z dežjem.

V Novem Jorku je Slovencev 1200 in imajo 13 društev. Gotovo preveč. Prevelika razcepljenost je vzrok, da društva ne morejo mogočno nastopati. Zato Amerikanci Slovencev ne spoznajo kot samostojno narodnost.

Brodovje Zjedinenih držav bo kmalu zelo močno. V delu je 32 ladij za mornarico, tako da bo vse vojno brodovje štelo 382 ladij, ki bodo razrinitile 1,126.715 ton vode.

Prof. dr. Spiegelberg, pisatelj slovite knjige „Lehrbuch für Geburtshilfe“, piše: Po doseženih uspehih na kraj. kliniki za ženske bolezni v Vratislavi rad potrjujem, da se naravna Franc Jožef-ova grenčica v tozadevnih slučajih uživa lahko dalje časa, ne da bi to imelo kakih posledic in ne da bi grenčica vsled tega izgubila na svojem učinkovanju.

DRUŠTVA.

Seja odbora Kmečke zveze je v ponedeljek ob 1/2 2. uri popoldne v „Ljudskem domu“ v Kranju.

Šmartin pri Kranju. Slov. kat. izobraževalno društvo priredi v nedeljo dne 11. svečana popoldne ob 3. uri v veži župnišča v Šmartnu gledališko predstavo „Črevljar“, veseloigro v treh dejanjih. Igra je zelo komična. Prijatelji društva, udeležite se polnoštevilo!

V Trziču bo jutri 11. t. m. ob 4. popoldne v društvu sv. Jožefa skioptično predavanje o Dan-

tejevem peklu. Predaval bo gimnazijski profesor g. dr. Debevc iz Ljubljane.

«Meščanska zveza» v Kranju priredi jutri v nedeljo ob 8. uri zvečer v „Ljudskem domu“ v Kranju zabavni večer. Vspored: Tri neveste in en ženin (burka), kinematograf, petje, godba na lok in prosta zabava. Veselica bo pri pogrnjenih mizah. Vstopnina za osebo 60 vin., družine plačajo 1 K.

SLOVSTVO.

Prvi slovenski oratorij. „Assumptio B. M. V.“, zložil pater Hugolin Sattner, je izšel v tisku. Dobiva se v vseh knjigarnah za ceno 8 K. Oratorij P. H. Sattnerja je prvo in doslej največje koncertno glasbeno delo za zbor, soliste in orkester. Izvajala ga bo „Glasbena Matica“ v dneh 13., 14. in 17. marca s sodelovanjem 300 pevskih in glasbenih moči.

„Slovenska Matica“ razpošilja sedaj za preteklo leto svojih šestoro knjig, ki pa žal vse ne stoji na višku toli hvalisanega napredka. Najobširnejša je knjiga „Slovenske narodne pesmi“, 14. snopič, ki obsega večinoma otroške pesmi. Lahko bi se bila izpustila nekatera naturalia, ki niso zoperna samo moderni laži-omiki in pruderiji, kakor omenja v predgovoru njih ureditelj g. dr. K. Štrekelj, ampak so zoperna tudi zdravemu okusu. — „Knezova knjižnica“, 18. zvezek, prinaša zgodovinski roman „Brambovci“, spisal dr. Iv. Lah. Beseda pisatelju teče gladko, ali tehnike ni. Zgodovinska dejstva so na široko prepisana, premalo pa za roman prevarjena. — Ugajal bo „Zbornik“ čitateljem še najbolj. Dr. J. Grudna spis: „Spomini na Francoze“ je prav zanimiv. Pazijo naj le prihodni zgodovinarji, da ne bodo s temi „sporočili“, katerih je mnogo zraslo na vrtu ljudske domišljije, preradi izpopolnjevali suhoparnih zgodovinskih podatkov. Da se bode sčasoma še precej zanesljivih spominov na Francoze dobilo po arhivih, ni dvoma. Franca Kobala spis o koleri na Kranjskem je obsežen, ker ne podaja samo zgodovine o tej strašni bolezni, ki je od 1829. že večkrat hudo morila po Evropi, ampak naznanja tudi zdravila, katera so zoper njo zapisovali ob raznih časih zdravniki, in sredstva, kako se je ubraniti. Dolgo niso poznali zdravniki nobenega napredka v spoznavanju kolere; s svojimi obiski so še celo trosili bolezen po vaseh. Škoda, da pisatelj ni izpopolnil svojega spisa s podatki iz župnih mrljskih matic, ker bi bil potem sestavek še tehtnejši in zanimivejši. — „Zabavna knjižnica“, 23. zvezek, ki nudi Fr. Ks. Meška „Črno smrt“ in Pugeljnovca „Gregorja“, sta prav čedni sliki, vzeti iz narodove duše. — „Slovanski spomini in jubileji“, 1. zvezek, je nekaj novega, za naš čas jubilejev potrebnega, po drugi strani pa tudi nevarnega, ker ima dr. Ilešič premalo presodnosti, kaj je za nas in kaj hvale vredno. Prvi zvezek je posvečen spominu Šumana, Obradovića Macha, Tolstega, Apiha in dr. J. Vošnjaka, katerim se pridružujeta še dve poljski pisateljici. — Mladina, ki se rada uči hrvaščine, bo pa z veseljem segla po Šimunovičevi pripovedi „Tudjinac“, katero je prinesla „Hrvaška knjižnica“ in s potrebnimi razlagami opremil dr. Ilešič.

«Matica Hrvatska» je zopet razposlala lične knjige svojim članom. Zelo bogata je „Antologija novije srpske lirike“. Kdor se hoče seznaniti z novejšimi srbskimi liriki, bo rad segel po ti knjžici. „Bez dogme“ je Slenkiewicz roman v hrvaškem prevodu. — Času primerna je knjiga „Po Albaniji“. Bosanski frančiškan Fra Lovro Mihačević ki je 10 let tam bival in kot provincijal vso gorato Albanijo prehodil, zelo priprosto pa obenem živo popisuje deželo, ljudi in šege, na koncu podaja pa še nekaj albanskih narodnih pesmi in pregovorov v izvornem govoru in pregled slovstva. — Stjepana Radića „Češki narod“ je zelo pristransko pisana zgodovina češkega naroda. Pisatelj nad vse hvali huzitizem, piha jeze proti papežem, tako da obžalujemo, da so dobili Hrvatje to knjigo. — Pavleta Krstinića „Bratski inat“ (bratovski prepri) je drama, ki se odigrava v Bosni. Jezik je sicer lep, a napolnjen s turškimi besedami. Zdi se nam, da je v drami veliko lepega govorjenja, pa malo dejanja. — „U registraturi“ je šaljiv roman Antona Kovačiča.

„Amerika in Amerikanci“. Č. g. Jurij Trunk, župnik pri Sv. Križu v Beljaku, se je lotil težavnega dela in hoče obširno opisati življenje naših slovenskih bratov ter njihovo novo domovino v Ameriki. Izšel je te dni prvi zvezek tega znamenitega dela, ki popisuje ondote države. Pisatelj je dobil od naših rojakov v Ameriki točnih podatkov in si je tudi sam že ogledal novi svet, zato bo delo brez dvoma temeljito. Prvi zvezek je okrašen z mnogimi podobami in pridejan mu je zemljevid Amerike. Vsega skupaj bo izšlo 12 zvezkov, katerim je cena 10 K. Namen te knjige ni, da bi se vabili Slovenci v Ameriko. Pač pa je prav, da poznamo stari rojaki ono deželo, v kateri živi toliko tisoč Slovencev, in da se v naših ločenih bratih utrdi čut skupnosti, ki jih utegne obvarovati, da ne bodo tako hitro utonili v valovih tujih narodnosti. Natisnila je knjigo, ki naj v tem smislu izobrazuje ljudstvo, tiskarna družbe sv. Mohorja. Gospodu

pisatelju in založniku želimo mnogo naročnikov, da pri obilnem trudu ne bo imel še gmotne škode.

Mestna hranilnica v Kranju. V mesecu januarju 1912 je 500 strank vložilo 206 049 K 42 vin., 462 strank dvignilo 194.292 K 94 vin. 18 strankam se je izplačalo posojil 56.900 K — vin. Stanje hranilnih vlog brez kapitalizovanih vložnih obresti 5 079.244 K 20 vin. Stanje hipoteknih posojil 3.352 780 K 98 vin. Denarni promet 606.745 K 35 vin.

Kiša št. 158

v Kranju

se prodaja

iz proste roke. 103 2-1

Več se izve pri lastnici.

Iščem

2000—3000 kron za novo vpeljano podjetje na Gorenjskem. Vstopi se lahko kot kompanjon. Svota se eventualno dobro zasigura. Izguba nemogoča.

Naslov pove upravništvo „Gorenjca“. 4-1

Pozor, godoli!

Kdor misli harmonike kupiti, naj jih nikar ne naročuje od daljnega kraja, ker dosti slučajev že jaz vem, kako je bil eden ali drugi ogoľufan, ker jih prej ni mogel ne videti in ne poskusiti, dokler ni plačal povzetja, nazaj jih pa noben ne vzame. Zato naj vsakdo pride raje k meni, pa bo lahko harmonike videl in poskusil, ker imam res izvrstne od neke čisto nove firme po novem narejene, ročno delo, silno lahke za igrati in glasne, meh usnat, plate na usnje položene, jeklene glasove. Bombardon-base, vse z novim srebrom olepšane, da jih je kar veselo gledati in z njimi igrati, cene so pa nižje kot drugod; za 35 gl. so že fine v tri vrste, potem tudi višje do 100 gl. Zraven spada tudi večletna garancija. Kdor bi ne verjel, naj se osebno prepriča pri 99 3-1

Pavel Bizjak, Kranj 102.

Trgovski pomočnik

(prva moč) se sprejme takoj pod ugodnimi pogoji v večji trgovini s špecerije in dočelnimi pridelki na Gorenjskem.

Kje? pove upravništvo „Gorenjca“. 98 2-2

Lahok zaslužek

za na dom, za fante in dekleta že od 14. leta naprej, kdor želi delati za mene predmete, pri katerih se lahko zasluži 20 do 40 vinarjev na uro in to brez posebne učenosti. Kdor želi pojasniti in vzorec od dela, naj pošlje 60 vinarjev v znamkah, katere se mu pa vrnejo, ako delo sprejme. — **Izročajarska trgovina, trg Lemberg, Šmarje pri Jelšah.** 96 3-2

Otvoritev trgovine.

Dovoljujem si p. n. občinstvu uljudno naznaniti, da sem otvoril v Kranju, na Glavnem trgu šte. 191 v hiši g. L. Matiašič popolnoma na novo urejeno

trgovino s steklom, porcelanom in špecerijskim blagom.

Obenem naznanjam, da sprejemam tudi vsa v to stroko spadajoča popravila. Zagotavljam, da se bom potrudil cenj. odjemalce solidno postreči ter se priporočam z odličnim spoštovanjem

Franc Berjak.

100 3-2

Naprodaj je

hiša na Lužah

pri Šenčurju št. 33

z vsemi gospodarskimi poslopji, z njivami in gozdi pod kupno ceno.

Več se zve pri posestniku Ivanu Jeraju v Smledniku šte. 1.

Ako

ne morete jesti ali ako se počutite slabo, odpomorejo vam zdravniško preizkušene

21 12--7 **Kaiserjeve**

Želodčne melisne karamele

kajti po njih bodete dobili dober tek, želodec se zopet uravna in okrepi. Radi oživljočega in osvežujočega učinka so naravnost nepogrešljive pri turah. :: Paket 20 in 40 vinarjev.

Dobi se pri: **K. ŠAVNIK**, lekarna pri sv. Trojici v Kranju.

Glinaste peči

štedilnike, banje za kopeli, kakor tudi kipe, vaze in druge glinaste izdelke v vseh barvah, trpežne in cene priporoča

71 52 45 **Avgust Dreise**

prva in največja tovarna peči in glinastih izdelkov v Ljubljani.

Otrokom najboljše!

To je in ostane:

Kathreinerjeva

Kneipova

sladna kava.

Kathreinerjeva krepki male in povzročuje, da mleko prija, kjer bi se samo upiralo.

Kathreinerjeva
pinase otroci v hišo

Novije vesti.

Pozor! Kdor še ni odposlal glasovnic za volitev v trgovsko in obrtno zbornico, naj to nemudoma stori! — Liberalci so bili zopet pri agitaciji zelo goreči in vsiljivi! Po Kranju je Sajovičev Janko vse volivce oblezel in nadlegoval tudi naše pristaše, po Stražišču je pa Fockov fant šel hiše do hiše prodajal žajfo.

Kranjski deželni zbor. V včerajšnji seji se je sklenilo, da naj deželni zbor brzojavno čestita k poroki hčere nadvojvode Friderika. — Poslanec Demšar je interpeliral zaradi pomanjkanja vode v kranjskem vodovodu. — Vlada je predložila načrt zakona o poddržavljenju policije v Ljubljani, Mostah, obeh Šiškah in na Viču. Predloga se je izročila ustavnemu odseku. (Pazi naj se na to, da bo ohranila policija slovenski uradni jezik!) — Sprejel se je soglasno ob navzočnosti sekcijškega šefa poljedelskega ministrstva vladni načrt vodopravnega zakona. Ta zakon bo velikega pomena za narodnogospodarski napredek naše dežele. Imele bodo pri vodnih napravah dežela in občine prednost pred zasebniki in vodne sile se bodo porabljale v korist prebivalstva.

Proti brezverskemu časopisju je izdal goriški knezo nadškof dr. Sedej lep pastirski list, ki bo liberalnim listom tem manj všeč, ker jih obsoja tisti dr. Sedej, katerega so pred kratkim naši liberalci še hoteli izrabljati v svoje podle namene.

G. Anton Štritof, ki je bil nekdanji profesor v Kranju, je imenovan za ravnatelja II. državne gimnazije v Ljubljani.

Dunaj. Zunanji minister Aehrenthal je prav nevarno bolan.

Lvov. V gališkem deželnem zboru so bili včeraj velikanski škandali. Poljski in rusinski poslanci so se spopadli in ruvali med seboj in deželni maršal je moral sejo zaključiti.

Inomost. Deželni zbor je odgoden zaradi obstrukcije Italijanov.

Monakovo. Katoličan baron Hertling je dobil nalogo, da sestavi novi kabinet za Bavarsko, on sam bo naučni minister.

Berolin. Katoličan Spahn je bil izvoljen za prvega predsednika nemškega državnega zbora. Prvi podpredsednik je socij Bebel.

Vojska v zraku. Parižani se bojijo, da bo za slučaj vojske z Nemčijo 300 nemških zrakoplovov priletelo nad Pariz in uničilo mesto, ker se bo lahko v pol ure iz njih zmetalo na mesto 10.000 kg dinamita.

Carigrad. Poveljnik turških čet izpred Bengazija naznanja, da so v bojih koncem januarja izgubili Italijani 1300 vojakov. Turki so odklonili posredovanje Rusov za mir.

Za smeh in kratek čas.

Zmešnja va. Včeraj je bila poizkušnja lepih, novih orgel v ljubljanski stolni cerkvi s spremljevanjem orkestra vojaškega peš-polka št. 27. Neka dobra mamka je pa zjutraj na trgu zdihovala: „Oh, kakšne zmešnjave so zdaj na svetu! Pravijo, da bodo sovdatje nočoj v Šenklavžu godli polko, peš-polko!“

Robato povedano. Kmet, kateremu je sin vse zapravil, pa se vendar ni izšolal: „O ti saperšmec ti! Koliko krav mi je ta bik požrl!“

Dobro se je odrezal. Na Angleškem je stal pred sodnikom zločinec, ki je imel veliko črno brado. Sodnik pokaže na celo kopico zatožnic in pravi: „Po vsem tem soditi, kar je tukaj o vas zapisanega, mora biti vaša vest črna, kakor vaša brada!“ — Zločinec sodniku (ki je bil obrt): „Če se vest ravna po bradi, potem Vi prav nič vesti nimate!“

Kakor vé, tako pové. Zdravnik je moral ponoči k bolniku čez vodo po ozki brvi, ki ni imela držaja. Ko sta bila z vodnikom na sredi brvi, zakriči ta na vse grlo: „Gospod doktor, pazite dobro, da ne omahnete; tukaj je že marsikateri osel v vodo padel!“

Lahek način. Kmet vpraša v mestu enega mimogredočih, kako bi najlažje prišel na policijo. — „Nič lažjega, ko to“ — mu odgovori meščan. „Stopite v štacuno in ukradite tucat židanih rut!“

Neki umetnik je popravil slike in podobe v neki stari cerkvi. Cerkveni odbor je zahteval, od njega podroben račun za vsako stvar posebej. Račun se je glasil: Zvezal deset poveljnikov gl. 1-20; prenovil nebesa in zvezde za 5 gl.; oživil ogenj v peklu dal nov rep hudiču in izvršil še nekaj drugega dela v peklu gl. 6-14; dal nov kamen v Davidovo fračo in razširil Goljatovo glavo; popravil srajco izgubljenemu sinu in mu očistil uho 1 gl.; prestavil Poncija Pilata in mu dal nov trak okoli telesa; naredil nov rep pete-

linu sv. Petra in mu popravil perje; popravil levo roko angelovo; umil služabnika velikega duhovna in dal novo šminko na njegova lica; odstranil z obraza Tobijevega sina solnčne pege; dal nove uhanes v Sarina ušesa; pobelil Noetovo barko, deset zapovedi popravil, dve izbrisal, tri pridejal, vse s firnežem prelakiral. — Vse skupaj 95 gl. 23 1/2 kr.

Poučni del.

Rastline, ki naznanjajo vreme. Bodeča neža ali kómpava ni samo zdravilna rastlina, ker krepcá, ako se uživa, želodec in živčevje, ampak naznanja tudi vreme. Njena čaša se zapre, kadar se bliža dež, in se zopet odpre, kadar nastopa lepo vreme. Take rastline sta tudi meseček in pa kurja čevca. Če sta zapri še zjutraj ob 9. uri, je še isti dan dež. Tudi kislá deteljica stiska pred dežjem svoja tri peresca skupaj. Rumena lakota pa naznanja dež, če močno diši.

Elektrika se ne rabi dandanes samo za luč in za stroje, ampak tudi za to, da se ž njo kuha in da se grejejo pozimi poslopja. Cerkve se grejejo na ta način, da električni tok segreje železne cevi, ki so narejene kot podnožki pri klopeh. Ako se na te podnožke polože noge, se ogreje vse telo. V Bregencu se plačuje od cerkve, ki obsega 2600 m² prostora, na leto za razgretje po 250 K. Elektriko daje ondotni tovarnar F. Schindler, ki izvršuje naročila v tej stroki. — Na highfieldski rastlinski šoli v Essexu na Angleškem so pa napravili prvi sistematični poizkus, kako bi s pomočjo elektrike pospešili plodovitost vrtov. Na 200 m² veliko ploskev je vplival električni tok 600.000 voltov. Poizkus se je izborno obnesel in je iznova dokazal kar so bili pokazali že manjši poizkusi te vrste. Pod vplivom električnega toka so bile nekatere rastline nepričakovano plodovitejše kakor preje. Elektriko so napeljali v rastlinjake potom žic, ki so jih razpeljali med gredami, električni tok je bil tako močan, da je prepojil vse ozračje in je v temi utrinjal iskre. Električni tok poveča množino dušika v zraku. Dušik je pa važno sredstvo za pospeševanje rasti rastlin. Med tem ko na sočivje ne vpliva tok, učinkuje jako ugodno na jagode, ki zrastejo pod njegovim vplivom skoro mesec preje kakor navadno in je obrodok za 40 odstotkov bogatejši. Kumare obrode za 17 odstotkov bogatejše, tudi ječmen obrodi lepše in bogatejše. 600.000 voltov električnega toka je proizvajal spretno zgrajen stroj, ki obstoji iz šestero vrtečih se steklenih plošč in krtačic. Stroški so izvanredno majhni.

„Gorenjska knjižnica“.

Splošno se čuti, da primanjkuje dobrega zabavnega berila za ljudstvo. Podpisano „Tiskovno društvo v Kranju“ bodo tedaj izdajalo leposlovne brošure, obsegajoče po tri tiskovne pole, pod naslovom „Gorenjska knjižnica“. V tej knjižnici bodo natisnjene povesti, primerne za ljudstvo, ter kratki poučni in zabavni sestavki, natisnjeni iz „Gorenjca“. Prva taka brošurica je izšla te dni.

Vsak zvezek „Gorenjske knjižnice“ bo za se celota, le pri daljših povestih se bodo izdala po dva zvezka skupaj. Naročnina znaša za 10 zvezkov 3 krone, za vsak posamezni zvezek pa 30 v s poštino vred.

K obilni naročbi vabi prijatelje lepega berila „Tiskovno društvo v Kranju“.

Manufakturno trgovino

gdč. Pavle Babič

v Kranju, glavni trg št. 186

je prevzela podpisana in se priporoča slavnemu občinstvu mesta in okolice.

Dobiva se tu izgotovljena obleka za moške, ženske in otroke, pelerine, perile, ovratniki, kravate, predpasniki, moderci, krsna oprava in raznobarni trakovi.

Nadalje je tu velika zaloga vsakovrstnih nagrobnih venčev, šopkov in cvetic za cerkvene potrebe, birmo, mrličje in za poroke.

Dobivajo se tukaj tudi raznovrstni glavnički, krepala, krtače, čopiči in omela domačega izdelka.

Postreže se točno in po najnižji ceni.

82 13-5

Uršula Anzelc.

Bruselj in Buenos Aires 1910: 3 velike nagrade

R. WOLF

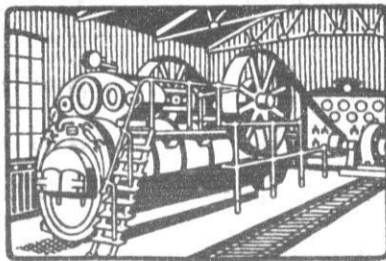
Magdeburg-Böckau.

Podružnica na Dunaju

Dunaj, III., Am Heumarkt št. 21.

Patentne

8 26-9

vročeparne lokomobile

z brezventilnim preciznim upravljanjem

Originalno strojedelstvo Wolf 10 — 800 k. s.

Obratni stroji z najvišjo popolnostjo in dobljekom za industrijo in poljedelstvo.

Dosedaj izdelanih nad 800.000 k. s.

PISMA, OKROŽNICE, CENIKE, RAČUNE, KUVERTE, VIZITNICE i. t. d.

priporoča
tiskarna
Tiskov.
društva
v Kranju
: Gorenjsko :

bo potreboval marsikdo za
tekoče leto 1912

Kdor hoče toraj biti dobro
in poceni postrežen, pa do-
biti fino in najelegantnejše
blago, naj se takoj obrne
::: na to tiskarno :::

